

Oikeusministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/12575/2023

Luonnos valtioneuvoston uudeksi lainvalmistelun kuulemisoppaaksi

VASTAAJATIEDOT

1. Organisaatio

- viranomainen
- järjestö, yhdistys tai muu kolmannen sektorin organisaatio tai muu toimija
- yritys tai yritysten etujärjestö
- muu asiantuntija
- tutkija
- media
- yksityishenkilö
- muu

TYÖRYHMÄN ARVIOMUISTIO

2. Vaihtoehto 1 ohjeistetulle lausuntoajalle: Säilytetään nykyinen lausuntoajan pääsääntö (vähintään 6 viikkoa, laajoissa hankkeissa vähintään 8 viikkoa ja yleisellä lomakaudella aiheetta pidentää) ja avataan ohjeessa aiempaa konkreettisemmin pääsäännöstä poikkeamisen edellytykset.
- Kannatan sellaisenaan
  - Kannatan muutettuna
  - Vastustan
  - Ei kantaa
  - Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

3. Ohjeistetut poikkeamisperusteet: Pitäisikö pääsääntöisestä lausuntoajasta voida tapauskohtaisen kokonaisharkinnan perusteella poiketa seuraavilla perusteilla? Valitse kaikki seikat, joiden perusteella lyhyemmän lausuntokierroksen pitäisi olla mahdollinen.

- vaikutuksiltaan suppeat hankkeet
- helposti omaksuttavat hankkeet
- vähäisen kansallisen liikkumavaran hankkeet
- asian poikkeuksellinen kiireellisyys (ks. tarkemmin tästä ja edellisistä perusteista opasluonnoksen s. 54–56)
- vaalivuonna valmistettavat budjettilait
- Muu peruste, mikä?

Perustelut

4. Vaihtoehto 2 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 5 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 7 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta sekä vaikutusarvioinnin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste).

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

Kilpailu- ja kuluttajavirasto yhtyy työryhmän esitykseen, jonka mukaan nykyinen ohjeistus HE-luonnoksista järjestettävien lausuntomenettelyjen lausuntoajasta (vähintään 6–8 viikkoa) säilytetään.

5. Vaihtoehto 3 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 4 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 6 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien

turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta, vaikutusarvioinnin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste, kuulemiset varhaisemmassa vaiheessa valmistelua sekä lausuntokierroksen aikana järjestettävä keskustelutilaisuus).

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

Tämänkin vaihtoehdon osalta Kilpailu- ja kuluttajavirasto yhtyy työryhmän esitykseen, jonka mukaan nykyinen ohjeistus HE-luonnoksista järjestettävien lausuntomenettelyjen lausuntoajasta (vähintään 6–8 viikkoa) säilytetään.

6. Arviomuistiossa käsitellään keinoja kuulemisen kehittämiseksi erityisesti valtioneuvoston sähköisiin työkaluihin liittyen. Pitäisikö seuraavia toimenpiteitä merkittävänä lainvalmistelun kuulemisen kehittämisessä? Valitse kaikki toimenpiteet, joita pitäisit merkittävänä.

- Kaikki säädösehdotuksista järjestettävät lausuntomenettelyt järjestettäisiin Lausuntopalvelussa.
- Hankeikkunaan päivitetäisiin yhdenmukaisemmin ja ajantasaisemmin lainvalmisteluhankkeita koskevia tietoja.
- Hankeikkunan tai Lausuntopalvelun kautta voisi aina tutustua kaikkiin lausuntomenettelyssä annettuihin lausuntoihin.
- Hankeikkunassa tai Lausuntopalvelussa voisi tilata sähköpostiherätteitä esimerkiksi itseä kiinnostavista asiasanoista tai tiettyyn hankkeeseen liittyvistä toimista.
- Merkittävistä EU:ssa valmistelussa olevista säädöshankkeista julkaistaisiin Hankeikkuna-sivut, joilla tiedotettaisiin esimerkiksi hankkeeseen liittyvistä kuulemisista.
- Toteutuneiden lausuntomenettelyiden kestoista ja esitetyistä poikkeamisperusteista julkaistaisiin ajantasaista, ministeriökohtaista tietoa.
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

7. Muu palaute työryhmän arviomuistioista.

-

KUULEMISOPAS – JOHDANTO**8. Kommentit kuulemisoppaan johdannosta.**

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ei ole erityistä kommentoitavaa tältä osin.

ESIVALMISTELU – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE**9. Periaate – Mahdollisen esivalmistelun aloittaminen julkaistaan Hankeikkunassa.**

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut**10. Periaate – Mahdollisessa esivalmistelussa kuullaan keskeisiä sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä, jos hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia eikä kyse ole sellaisen EU-säädöksen täytäntöönpanosta, jossa on vähän kansallista liikkumavaraa.**

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut**11. Periaate – Jos esivalmistelusta laaditaan arviomuistio tai muu loppuraportti, siitä järjestetään kirjallinen kuuleminen Lausuntopalvelussa.**

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan

- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

12. Periaate – Esivalmistelun mahdollista loppuraporttia koskevasta kuulemis-palautteesta julkaistaan yhteenveto Hankeikkunassa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

13. Muut kommentit kuulemista esivalmistelussa koskevasta ohjeistuksesta.

-

PERUSVALMISTELU – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

14. Periaate – Säädosvalmisteluhankkeen toimeksiannosta päätettäessä suunnitellaan, miten sidosryhmiä osallistetaan valmistelun aikana. Keskeisiä näkökulmia suunnittelussa ovat hankkeen sidosryhmien ja kuulemistarpeiden tunnistaminen sekä kuulemisten aikataulut ja menetelmät.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

15. Periaate – Perusvalmistelun aikana kuullaan riittävän laajasti sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan

- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

16. Periaate – Perusvalmistelussa suunnitellaan säädösehdotusta koskeva lausuntomenettely.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

17. Muut kommentit kuulemista perusvalmistelussa koskevasta ohjeistuksesta.

-

LAUSUNTOMENETTELY – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

18. Periaate - Lausuntomenettely järjestetään Lausuntopalvelussa ja julkaistaan myös Hankeikkunassa. Lausuntomenettely voidaan järjestää muulla tavalla vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen perustelumuihistiassa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

19. Periaate - Säädösehdotuksista pyydettyjen kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa ja laajoissa hankkeissa vähintään kahdeksan viikkoa. Lausuntoaika on aihetta pidentää, jos se muuten ajoittuisi yleiseen lomakauteen. Lausuntoaika voi olla lyhyempi vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esittelumuihistiassa. (Perustelluista syistä ks. opasluonnoksen luku 4.4.)

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä (esim. muut perustellut syyt lyhyemmälle lausuntoajalle)?

Perustelut

20. Periaate – Lausuntomenettelyssä saaduista lausunnoista laaditaan yhteenveto, joka julkaistaan Hankeikkunassa. Lausuntoyhteenvedon laatimisesta tai julkaisemisesta voi poiketa vain perustellusta syystä, joka mainitaan hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esittelymuistiossa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

21. Muut kommentit lausuntomenettelyä koskevasta ohjeistuksesta.

-

JATKOVALMISTELU JA VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSENTEKO - PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

22. Kommentit kuulemispalautteen hyödyntämisestä jatkovalmistelussa ja valtioneuvoston päätöksenteossa koskevasta ohjeistuksesta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää kuulemisoppaassa esitettyjä toimenpiteitä kuulemispalautteen hyödyntämiseen liittyen oikeansuuntaisina.

EDUSKUNNAN ASiantuntijakuulemiset – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

23. Periaate - Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa annettavassa esittävän ministeriön vastineessa arvioidaan valiokunnan saama olennainen asiantuntijapalaute. Vastineessa vastataan myös valiokunnan mahdollisesti esittämiin kysymyksiin ja tarkentamistarpeisiin. Vastineessa mahdollisesti esitettävistä muutoksista hallituksen esityksen säännösehdoituksiin keskustellaan tarvittaessa valiokuntaneuvoksen kanssa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

24. Muut kommentit esittelevän ministeriön toimintaa eduskunnan valiokunnan asiantuntijakuulemisessa koskevasta ohjeistuksesta.

-

SEURANTA JA JÄLKIARVIOINTI – YLEINEN PALAUTE

25. Kommentit kuulemista seurannassa ja jälkiarvioinnissa koskevasta ohjeistuksesta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto yhtyy kuulemisoppaassa esitettyyn näkemykseen siitä, että lainsäädännön voimaantulon jälkeisellä seurannalla ja jälkiarvioinnilla on suuri merkitys sääntelyn toimivuuden ja ajantasaisuuden varmistamisessa, muutostarpeiden arvioinnissa ja tulevien lainvalmisteluhankkeiden tietopohjan muodostamisessa.

EU-ENNAKKOVAIKUTTAMINEN, EU-SÄÄDÖKSET JA VALTIOSOPIMUKSET – YLEINEN PALAUTE

26. Kommentit kuulemista EU-ennakkovaikuttamisessa, EU-säädösten ja valtiosopimusten valmistelussa koskevasta ohjeistuksesta.

-

ESIVALMISTELU - SUOSITUKSET

27. Suositus – Esivalmistelun aikana on usein tarkoituksenmukaista järjestää myös suullisia kuulemisia esimerkiksi tietopohjan, nykytilan ja ratkaisuvaihtoehtojen kartoittamiseksi.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

28. Suositus – Kirjallisen esivalmistelukuulemisen kysymykset rakenteistetaan niin, että selvityksen kohteena oleva asiakokonaisuus ja osa-alueiden keskinäiset yhteydet on helppo hahmottaa. Myös vapaan palautteen antaminen on yleensä mahdollista. Lisäksi kysymysten muotoiluissa otetaan huomioon palautteen koostamiseen liittyvät tarpeet.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan vapaan palautteen antaminen tulisi olla mahdollista rakenteisen kysymysosion lisäksi. Ilman vapaan palautteen antamisen mahdollisuutta lausunnon pyytäjällä on jo esivalmisteluvaiheessa liikaa määritelty lausuntokierron sisältöä.

29. Suositus – Esivalmisteluvaiheessa ainakin arviomuistiota tai muuta loppuraporttia koskeva kuuleminen on hyvä järjestää suomeksi ja ruotsiksi, jos asialla on erityisen suuri merkitys Ahvenanmaalle tai huomattava merkitys maan ruotsinkieliselle väestölle. Usein riittävää on, että tiivistelmä arviomuis-tion sisällöstä on saatavana ruotsiksi.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?
- Perustelut

30. Suositus – Loppuraporttia koskevan kuulemispalautteen yhteenveto julkaistaan Hankeikkunassa etappina.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa

- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

31. Suositus – Loppuraporttia koskevasta kuulemispalautteesta julkaistaan Hankeikkunassa kirjallinen arvio.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

PERUSVALMISTELU – SUOSITUKSET

32. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen hankesuunnitelman mukaiset kuulemiset aikataulutetaan lainvalmistelun prosessioppaan mukaisten työvaiheiden mukaan.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

33. Suositus – Perusvalmistelun aikaisten kuulemisten aikataulut julkaistaan etukäteen Hankeikkunassa etappeina.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

34. Suositus – Kuulemissuunnitelman sisällön ja aikataulun ajantasaisuus tarkistetaan tarvittaessa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

35. Suositus – Valmistelun aikana kuullaan suoraan myös niitä ihmisiä sekä yhteisöjä ja niissä toimivia, joita asia ja ratkaisuvaihtoehdot koskevat.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

36. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen lausuntopyynnöt, kyselyt ja muut kirjalliset kuulemiset tehdään osittain rakenteisina.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan rakenteisten kysymysten käyttö on usein perusteltua. Lausuntopyynnöissä ei kuitenkaan pitäisi luopua vapaamuotoisista tekstikentistä, sillä ilman vapaamuotoisen vastaamisen mahdollisuutta lausunnonpyytäjä on jo liiaksi etukäteen määritellyt lausunto kierron sisällön.

37. Suositus – Perusvalmistelun aikaisissa kuulemisissa esimerkiksi nykytilan ja sen muutostarpeiden, tietopohjan sekä ratkaisuvaihtoehtojen kartoituksesta on monesti tarkoituksenmukaista hyödyntää myös suullisia, keskustelevia kuulemistapoja.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

38. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen aikaiset kuulemiset järjestetään myös ruotsiksi, jos asialla on erityisen suuri merkitys Ahvenanmaalle tai huomattava merkitys maan ruotsinkieliselle väestölle.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

39. Suositus – Perusvalmistelun aikainen sidosryhmien kuulemispalaute kootaan yhteenvedoon, joka julkaistaan Hankeikkunassa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

40. Suositus – Perusvalmistelussa arvioidaan, miten kuulemista voidaan hyödyntää säädöksen seurannassa sen voimaantulon jälkeen.

- Kannatan sellaisenaan

- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

LAUSUNTOMENETTELY – SUOSITUKSET

41. Suositus - Lausuntopyyntö ja lausuntomenettelyn toteutus suunnitellaan perusvalmistelun tekevän työryhmän kanssa. Jos esitys on tehty virkatyönä, ainakin keskeiset sidosryhmät osallistetaan lausuntopyynnön valmisteluun, mukaan lukien lausuntomenettelyn jakelulistan määrittelyyn.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

42. Suositus - Lausuntopyyntö toteutetaan rakenteisena niin, että myös vapaa kommentointi on mahdollista.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan vapaa kommentointi tulisi olla mahdollista rakenteisen kysymysosion lisäksi. Viraston käsityksen mukaan suuruusluokaltaan pienissä ja vähämerkityksellisissä lausuntoasioissa rakenteista kysymysosiota ei välttämättä edes tarvita, vaan pelkkä vapaan kommentoinnin mahdollisuus riittää.

43. Suositus – Lausuntomenettelyn ajankohta ja aihe julkaistaan ja ilmoitetaan lausuntopyynnön saajille etukäteen ainakin silloin, kun lausuntoaika on pääsääntöä lyhyempi.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

44. Suositus - Lausuntojen antamiseen varataan niin pitkä aika, että myös muilla kuin sidosryhmien edunvalvojilla ja viranomaisilla on todellinen mahdollisuus osallistua lausuntomenettelyyn.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

45. Suositus - Ruohonjuuritason toimijoita tai muuten laajempaa yleisöä tavoittelevan lausuntomenettelyn viestintä suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä hankkeen sidosryhmien kanssa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

46. Suositus - Keskustelutilaisuudet, haastattelut sekä verkkokeskustelut ja -kyselyt voivat olla hyviä täydentäviä keinoja ruohonjuuritason palautteen saamiseksi lakiehdotuksesta.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan

- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

47. Suositus - Lausuntoyhteenvedon alussa on tiivistelmä lausuntomenettelyn toteutuksesta ja ehdotuksen asioita tai asiakokonaisuuksia koskevan palautteen päälinjoista. Tämän jälkeen on yhteenvedo yksityiskohtaisesta palautteesta asiakohdittain. Saman suuntaisella kannalla olevien perustelut ryhmitellään asiakohdittain.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

48. Suositus - Lausuntopalvelussa olevan rakenteisen palauteaineiston voi tallentaa Excel-tiedostoksi, jolloin rakenteisia ominaisuuksia voi hyödyntää lausuntoyhteenvedon koostamisessa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

49. Suositus - Lausunto- ja muusta kuulemispalautteesta laaditaan arvio, jossa esitettyjä näkemyksiä arvioidaan. Arvio jäsennetään samoin kuin lausuntoyhteenvedo, eli lausunnon antajien merkittävät perustelut arvioidaan kunkin perustelukohdan jälkeen.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa

- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

50. Suositus - Arvio kuulemispalautteesta julkaistaan jatkovalmistelupäätöksen yhteydessä Hankeikkunassa etappina.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

JATKOVALMISTELU JA VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSENTEKO-SUOSITUKSET

51. Suositus - Jos lausunnonantaja esittää lausuntomenettelyn jälkeen esityksen sisältöön merkittävästi vaikuttavia uusia kommentteja, niistä viestitään muille sidosryhmille.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

EDUSKUNNAN ASiantuntijakuulemiset -suositukset

52. Suositus - Suullisen esittelyn tueksi tehdään yleensä tiivis PowerPoint-esitys.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

53. Suositus – Vastineessa asiantuntijapalaute, arviot ja esittelevän ministeriön kannat esitetään asiakokonaisuuksittain.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

54. Suositus – Vastineluonnos annetaan tiedoksi ja kommentoitavaksi muille eduskunnan kuulemille asiantuntijoille, jos valiokunta siihen suostuu ja se on aikataulullisesti mahdollista.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

55. Suositus – Vastineasiakirja otsikoidaan esimerkiksi: "HE xx/xxxx vp – X-ministeriön vastine Y-valiokunnalle.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

SEURANTA JA JÄLKIARVIOINTI – SUOSITUKSET

56. Suositus – Seurannan painopisteiden ja jälkiarvioitavan sääntelyn valinnassa hyödynnetään kuulemisia ja muuta sidosryhmäyhteistyötä.

- Kannatan sellaisenaan

- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

57. Suositus – Sidosryhmille kannattaa viestiä ministeriössä suunnitteilla olevasta seurannasta ja jälkiarvioinneista.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

58. Suositus - Seuranta varten tehtävän sidosryhmäkuulemisen palautteen laatua usein parantaa kuulemisen ajoittaminen kuultaville sopivaan ajan-kohtaan.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

59. Suositus – Erityisesti ennen vaalikauden vaihtumista on tarpeen seurata toimialan sääntelyn mahdollisia merkittäviä muutostarpeita ja käydä niistä keskustelua sidosryhmien kanssa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa

Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

60. Suositus – Jo lainsäädäntöhankkeen perusvalmistelun aikana on hyödyllistä kuulla sidosryhmiä seurannan ja mahdollisen jälkiarvioinnin tarpeesta ja toteutuksesta.

Kannatan sellaisenaan

Kannatan muutettuna

Vastustan

Ei kantaa

Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

61. Suositus – Seurannan ja jälkiarvioinnin tiedonkeruussa hyödynnetään kuulemista.

Kannatan sellaisenaan

Kannatan muutettuna

Vastustan

Ei kantaa

Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

62. Suositus – Seurannan tai jälkiarvioinnin osana järjestetyn kuulemisen, kuten keskustelutilaisuuden tai kyselyn, palautteen yhteenvedo julkaistaan Hankeikkunassa esimerkiksi muistiona.

Kannatan sellaisenaan

Kannatan muutettuna

Vastustan

Ei kantaa

Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

63. Suositus – Myös jatkuvaluonteisen seurantatiedon riittävä dokumentointi viimeistään seuraavan säädösvalmisteluhankkeen aikana on tärkeitä, jotta sidosryhmät voivat arvioida tiedon oikeellisuutta, vaikutuksia ja merkittävyyttä.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

64. Suositus – Mahdollisen jälkiarvioinnin loppuraportti julkaistaan Hankeikkunassa.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

EU-ENNAKKOVAIKUTTAMINEN, EU-SÄÄDÖKSET JA VALTIOSOPIMUKSET -SUOSITUKSET

65. Suositus – Neuvoston kokouksen asialista jaetaan etukäteen tiedoksi valmistelujaoston laajalle kokoonpanolle.

- Kannatan sellaisenaan
- Kannatan muutettuna
- Vastustan
- Ei kantaa
- Muu ehdotus, mikä?

Perustelut

MUU PALAUTE SUOSITUKSISTA

66. Muut kommentit suosituksista: esimerkiksi ehdotukset kokonaan uusiksi suosituksiksi

-

LIITTEET

67. Kommentit kyselyn laatiminen -liitteestä

Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan kysymysten muotoiluun tulee kyselyn laatimisvaiheessa kiinnittää erityistä huomiota, sillä kysymysten muotoilu vaikuttaa niistä saataviin vastauksiin.

68. Kommentit kuulemisen kielet -liitteestä

-

69. Kommentit asiakirjajulkisuus, tiedonhallinta, avoimuusrekisteri ja tietosuoja kuulemisessa -liitteestä

-

70. Kommentit lakisääteiset kuulemisvelvoitteet -liitteestä

-

Muu palaute kuulemisoppaasta

71. Muut kommentit kuulemisoppaan luonnoksesta

Kuulemisoppaan luonnoksessa todetaan, että tekoälystä odotetaan jo lähitulevaisuudessa merkittävää apuvälinettä kuulemispalautteen koostamiseen ja analysointiin. On arvioitu, että tekoälystä on enemmän hyötyä rakenteisen kuin vapaamuotoisen palautteen koostamisessa ja analysoinnissa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, ettei tekoäly tunnista vapaamuotoisissa tekstivastauksissa sellaisia sävyjä, joiden pohjalta se ymmärtäisi lausunnonantajan tarkoituksen ja asiayhteydet oikein. Lausuntopyyntöissä ei toisaalta pitäisi luopua vapaamuotoisista tekstikentistä, sillä ilman niitä lausunnonpyytäjää on jo liiaksi etukäteen määritellyt lausuntokierron sisällön. Viraston näkemyksen mukaan tekoälyä voidaan kuitenkin hyödyntää rakenteisen palautteen koostamisessa, ja lainvalmistelussa hyödynnettäviä tekoälytyökaluja on syytä kehittää edelleen.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Jussi Pääkkönen
erityisasiantuntija